Патріотична позиція. Слово «патріот» походить з грецької. «Патріотус» — співвітчизник, земляк. Розуміється, це людина, що любить свою Батьківщину й своїх співвітчизників. Патріотизм починається з того самого почуття, що й націоналізм — з любові до свого рідного народу, або того, з яким виріс і живеш. Патріот акцентує свою увагу переважно на любові до своєї Вітчизни й не фіксується на оберігаючій цю любов ненависті до колонізаторів, до шовіністів-імперіалістів. Патріотом України, Литви, Грузії може бути не лише українець, литовець, грузин. Будь-хто, навіть росіянин, що народився і пов'язав свою долю з тою чи іншою колонією може стати її патріотом. Скажімо, десь третина естонських росіян підтримала відокремлення Естонії від недавньої імперії — СС. У Латвії існує досить значний прошарок корінних росіян, які проти того, щоб до Латвії приїздило на постійне проживання малокультурне населення з Росії. Маємо той унікальний результат, що в колонії, де майже половина громадян російського походження, взяла гору ідея відокремлення від Росії. **Чим вища культура народу, тим вірогіднішими стають подібні речі.** Але в тому то й біда, що колоніальний стан гнітюче впливає на розвиток національної культури...

Коли нація має свою незалежну державу, тоді нормою є не шовінізм і не націоналізм, а саме патріотизм. Тобто, природна любов без захисної ненависті чи імперської волі до влади над іншими народами. Патріотизм є бажаною нормою. Тому він посередині між шовінізмом і націоналізмом:

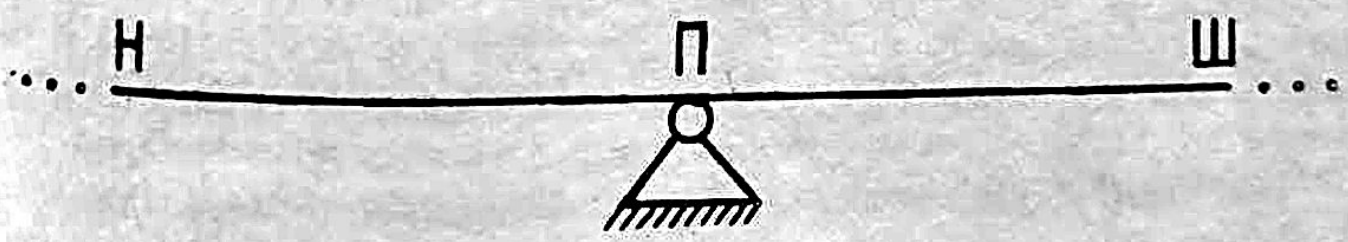

Мал.3. Патріотизм посередині.

Хоч порівняно з націоналізмом патріотизм виглядає мудрим і врівноваженим. Але йому часто не вистача енергії любові й шалу ненависті. Коли ж ти в рабстві, то потрібно запекло боротися за волю, а не тільки думати-почувати-хтіти. Націоналізм в такому разі — вища стадія патріотизму: гнів і опір агресорам переростає в загальний ГУХ: у ФРОНТ боротьби... Цей праведний бунт духу найбільше

Galaxy A17
25 серпня 2026 р. 14:54

«Росія, єдино-неподільна Росія з великоросами на чолі». Так, як було колись за батюшки-царя. І нічого схилятися перед Заходом, перед демократією: шлях Росії унікальний, неповторний — попереду всіх. Її призначенням месіанське. «Великороссы — избранный народ!». І цим все сказано. Росія не може і не повинна входити в європейську квартиру, бо вона фізично більша за всю Європу, бо вона Євро-Азія. Росію спасе те, що спасало завжди: — «триєдність»: самодержавство (монарх, імперіалізм), православіє (церква РЦП) і народність (читай: націоналізм-колективізм). Їм здається, що самі вони великі слов'янолюби (хоч Боже нас позбав від таких люблячих братів!). Їм здається, що в усьому винні «жидомасони». — Однак все це виходить за межі здорового глузду. 1917 року ні цар-батюшка, ні«російський шлях» не спасли, а спасли більшовики «інтернаціоналісти»(в лапках). Тепер же без приватної ініціативи і ринку на західний манер Росія стане цілком економічно неспроможною).

Шовінізм, який репрезентує керівне ядро «Пам'яті», а також «ліберал-демократ» В.Жиріновський із своїми багатьма мільйонами прибічників стоять правіше звичайного шовінізму і заслуговують на термін «шові-расизм». Расизм — загальновідома річ. А в цьому конкретному випадку — це справді оригінальне поєднаня націоналізму із великодержавним шовінізмом — шові-націоналізм (що згодиться нам як синонім до «шові-расизму»).

ЗООЛОГІЗМ. А чи є щось лівіше від краю народівства (націоналізму)? Є. У наших установках обов'язкова симетрія: як тому, що людська психіка симетрична. Так і тому, що кожна політична позиція викликає в громадянстві заперечення — анти-позицію. В зоологізм впадають, коли націю ставлять вище за всі інші цінності. По-перше, вище за окрему особу та її права. По-друге, готові винищити до ноги усі ті народи, які здаються чимось шкідливими для наведення всесвітнього «порядку» згідно з власними національними штандартами. (Бо якщо держава, то чия? Якої нації? Тільки національна ідея мусить бути духовною основою держави чи, скажімо, досить спільних територіальних інтересів? А може якась інша ідея? Для зоологічних тут не може бути двох думок).

Для досить поміркованої української нації загалом невластивий подібний екстремізм. Але він все ж таки існує в окремих людей, хоча б як реакція на шові-расизм. Для боротьби з великодержавним шовінізмом дехто доходить до крайнього культу власної національної [illegible] інших, до меншин. Зоологічні існують у всьому

Galaxy A17
25 серпня 2026 р. 14:55

світі. Ідеологія їхня дуже агресивна: «Україна для українців!», «Франція для французів!» і т.ін. Мовляв, не може бути ніякого парламентського шляху і ніяких компромісів. «Форма історії людства є війна!..» «Із закінченням війни закінчиться і історія людства!..». «Мир — лише мить перепочинку між війнами!...». — Такі ефектні пасажі у стилі Дмитра Донцова є, можна сказати, ритуальними на зборах «Прихильників націоналізму». Демократія — це розклад, розпуста — виголошують вони безапеляційно. Має прийти тоталітаризм (читай, фашинізм), але тепер уже український, а не московський, комуністичний. Усі керівні посади — лише українцям. Усі землі, що заселені українцями — Українській державі. Нехай то навіть буде Зелений Клин біля Тихого Океану. А про «наші» Кубань, Дон, Вороніжчину, Курщину, Берестейщину — не може бути й мови, щоб вони були в чиїхось руках. Наша Холмщина і все — від Сяну до Дону й далі. Необхідно приєднати Придністров'я, яке під боком і проситься назад, в Україну. А Крим присилувати. Якщо армія нездатна, то це зроблять наші загони «Української національної самооборони...» .

Люди слухають і гадають, що то справді націоналісти... Але вони виходять за його межі. Подібну установку у німців назвали «нацизмом». Що звучить як синонім «націоналізму». Гадаю, що зоологізм викликає належні асоціації. (І має свій синонім — «націонал-шовінізм». Але цим терміном користуються недбало).

Відмінність душевного стану зоологічного від націоналістичного (народівського) в тому, що в нього рішучу гору бере національна гордість і ненависть. Ненависть без меж — річ деструктивна. Уявіть собі ненависть до гарної людини, яка опинилася в ролі «окупанта» через те, що її батьків насильно переселили із Сибіру на Україну... Ненавидіти потрібно абстрактно — шовінізм. І конкретно шовіністів, а не усіх підряд не українців та не зоологічних на Україні. А якщо українець став щирим шовіністом, то, напевне, він є «перевертень» несвідомий — жертва великої політики і потужної пропаганди. Ненавистю ще ніхто нікого не переконав. Тільки збільшив собі ворогів.

— На позиції зоологізму не може стати ніяка розумна державна політика. Хоч самі вони теж люди і повинні легітимно заповнювати палітру політичного життя. Тобто, демократи дають їм політичну трибуну. Тоді як в разі приходу до влади зоологічних, вони вмить розженуть усіх своїх опонентів...

За своїм типом зоологічні вельми подібні до шові-расистів. У них однакова суть: культ сили, «порядку», ненависть і фанатизм. Відмінні тільки культові об'єкти. Вочевидь, що крайнощі замикаються. З різних кінців вони підходять до одного й того ж. Напр., червоні й коричневі в Росії сходяться й разом ненавидять демократів. Зоологізм справедливо трактувати як націонал-шовінізм.

А шові-расизм — як шові-націоналізм. Тому вірніший малюнок моделі з національного питання — не пряма лінія, а магнітна підкова з полюсами різного знаку і ріжками на кінцях. Замалюємо:

Galaxy A17
25 серпня 2026 р. 14:56

Щоб наочно відчувалася різниця від лінії установок з національного питання, нехай середина цієї «підкови» буде внизу:

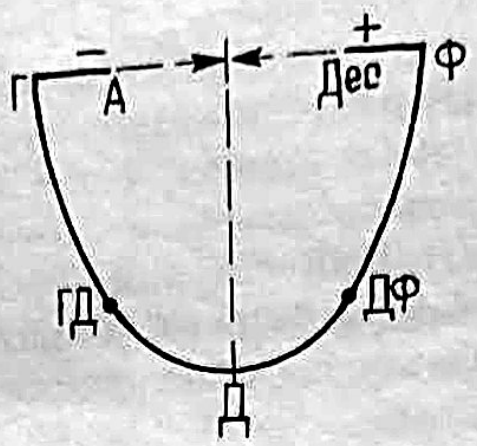

Мал.6. Картина (квазімодель) установок щодо проблеми індивід-держава.

Розуміється, що загальна картина політустановок осіб має бути комбінацією обох квазімоделей («підков») в одну синтетичну картину. Вона отримується досить натуральним «склеюванням» цих половинок в ціле:

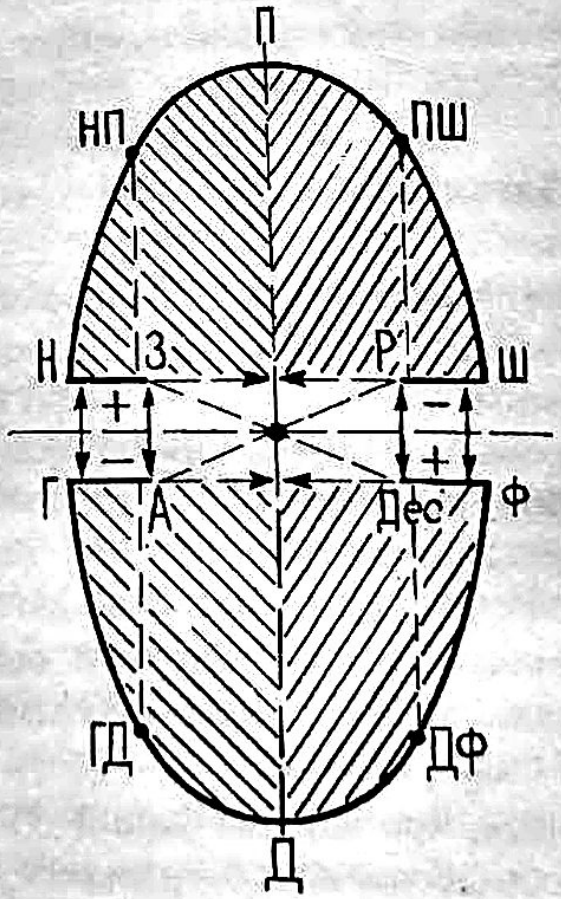

Мал.7. Об'єднана картина (квазімодель) політичних установок людей.

Galaxy A17
25 серпня 2026 р. 14:57

Узагальнена квазімодель характерна своєю симетричністю. Головною віссю симетрії є лінія, яка сполучає вершини «підков» — лінія

Певен, що видатки окупляться сторицею. За мене ручаються шановні люди з філософії, мистецтва і науки. І сподіваюсь, ця книжка.

Народився поруч з Міклухо-Маклаєм. Українець, не сімейний, не партійний, не антисеміт, не націоналіст (а патріот). Віку не визнаю. Мандрував уже по Фінляндії і виступав на Конгресі з філософії науки у Швеції. *

22·V·1991 р.

* * *

The book deals first of all with a spiritual — and — political situation. The bankruptcy of the communist ideology and practice. A concise and simple description is used to show the precariousness of the Marxism-Leninism «pillars», the unsuccessful way they caricature the reality. It is proved that the essence of Marxism-Leninism is *massism* and that its ideology and practice were doomed to failure because they contradict with a sound human nature. Even the economic doctrine of massism is unreal. Massism cannot be democratic in any way but only compulsory. Therefore all the countries that take its path inculcate *fascinism* (kindred to fascism). Under such conditions the ruling nomenclature becomes manyheaded *polymafia* and all the people get fascinised to a considerable extent. Prohibition of the communist party is not deliverance from fascinism and polymafia at all. As well as secession from the Russian empire is far from being independence.

The book gives answers to principal qustions: what is a spiritual-and-political situation in the Ukraine and beyong it; what are main socio-political forces and lines of tension; who is who according to political purposes and what purpose is the most reasonable; who is fighting against whom and for what purposes. There were three fundamentally different types of communists. The sense of Freedom and national-liberation struggle. There are three Russias and our attitude to them is different. Our Russians are OURS and not such as theirs. Why there is few people but the crowd is numerous. The essence of democracy and the need of it. Why the state humanity is impossible without elections, parliament, power division as well as without everybody's respect for the Law. Why private property and free host workers are necessary. Their relation to freedom and democracy. Why the independent Ukraine will be a guarantee of rights of people and national associations. Why the independent Ukraine is destined to democracy. What kind of army must we create? What are out specific geopolitical interests?..

---

*) Прошу писати за адресою: 252001, Київ, Головпошта, до запитання.

Galaxy A17